

Erfarenheter av väntan och tidsförskjutningar bland flyktingar

I sin angelägna avhandling undersöker etnologen Rikard Engblom¹ olika former av väntan, hur denna uppfattas och hanteras av flyktingar som placerats i Avesta. Han lyckas väl med syftet att reda ut de tidsförskjutningar, *Time Warps*, som uppstår i samband med väntan på asyl eller andra processer. Legala, ekonomiska och sociala strukturer påverkar på olika sätt flyktingarnas upplevelser av väntan och de tidsförskjutningarna som följer. Väntetiderna har ökat markant sedan 2015. Det och den ökade osäkerheten om asylproceduren har lett till känslor av främlingskap och misstro mot myndigheter, advokater och tolkar.

Avhandlingens fokus ligger på sociala, politiska och juridiska processer som producerar och förstärker de osäkra situationer som formar flyktingars erfarenheter av väntan på uppehållstillstånd, familjeåterförening, jobb möjlighet, omprövning eller verkställighetsstopp. Det teoretiska underlaget bygger på forskning om migration, mottagande och väntan i discipliner som filosofi- och idéhistoria, historia, samhällsvetenskap, sociologi och etnologi. Materialet består av ett gediget etnografiskt fältarbete (2017–2018) med observationer av aktiviteter och relationer i offentliga och ideella aktiviteter eller enskilda initiativ samt 70 intervjuer.

I olika kapitel får vi möta enskilda individer, deras tankar kring sin situation och även hur civilsamhällets aktörer uppfattar flyktingars väntan. Engblom avhandlar insiktsfullt väntans komplexitet och de oförutsägbara och prekära situationer som de väntande och samhället i övrigt försätts i. Begreppen humanitarism och säkerhet-

1 Recension av Engblom, Rikard 2023. *Time Warps. Refugees and the Experience of Waiting in Rural Sweden*. Etnolore 40. Uppsala: Institutionen för kulturanthropologi och etnologi, 175 s. <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1714014/FULLTEXT01.pdf>

isering är centrala. Flyktingarna möts av stora humanitära insatser samtidigt som de ses som ett hot mot säkerhet och stabilitet. En följd av detta är diskriminering och rasism i verbal och fysisk form på arbetsmarknaden. Engblom framhåller dock flyktingarnas integritet och deras olika strategier för att hantera problemen.

Med hänvisning till sitt omfattande fältarbete och tidigare forskning har Engblom som utgångspunkt att flyktingarnas väntan är påtvingad, med brist på en stabil miljö där flyktingen kan få socialt erkännande. Tidsförskjutning utestänger från normala förutsägbara livscyklar och därmed kränks flyktingens värdighet och mänskliga rättigheter. Långa väntetider ses av flera forskare som en politisk strategi för att skapa stabilitet och kontroll. Engblom visar hur den försätter flyktingar i otrygga förhållanden. Han arbetar med begreppet dispositif och hur humanitärism och säkerhetsisering sammanflätas och påverkar samtliga aktörer, både inom politiken och de ideella organisationerna. Flyktingarna i Avesta befann sig mitt i denna kombination av en välkomnande humanitär kultur och säkerhetsisering och de gjorde sitt bästa för att navigera i de motsägelsefulla situationer de befann sig i.

Engbloms avhandling är välskriven och engagerande. Han belyser flyktingars situation under långa väntetider. Det bör skapa större förståelse hos mottagarsamhället och ge underlag för reflektion hos viktiga aktörer inom politik och praktik i mottagandet. Det behövs gemensamma krafter för att nå UNHCR:s rekommendation om att långa väntetider inte ska överskrida fem år och att hitta lösningar till de svårigheter som flyktingar har att få bostad, arbete, familjeåterförening, stabilitet, erkännande och annat som avhandlingen behandlar, särskilt för utsatta flyktingar som befinner sig i ett tidsförskjutningarnas limbo.

Jag hoppas att avhandlingen blir läst, diskuterad och använd inom alla nivåer av flyktingmottagandet; att de viktiga frågor om etik och ansvar som avhandlingen väcker rörande Sveriges (inter)nationella åtaganden för flyktingar leder till initierade, prestigelösa, konstruk-

tiva och gränsöverskridande lösningar på de olika utmaningar som flyktingmottagandet innebär.

Eva Norström